INNOWACJE PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ ROZWÓJ

Spółdzielnia socjalna „Centrum usług środowiskowych”

Inwestor społeczny

INNOWACJE PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ ROZWÓJ

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Diagnoza

- Przeprowadzona diagnoza zakładała poszukiwanie potencjału działań w sferze ekonomii społecznej szeroko i wielowymiarowo osadzonych w środowisku lokalnym. Poszukiwano mechanizmów kreacyjnych przesiębiorczości społecznej łączących rozwiązywanie problemów społecznych w oparciu o aktywizację społeczną i zawodową, ale jednocześnie zakładano wzmocnienie postaw obywatelskich oraz pomostowego kapitału społecznego.
- *fragment Raportu z badań*

Punkt wyjścia

- Sondażowe rozmowy potwierdziły duże zainteresowanie „tematem“ liderów w Słupnie, a także duży potencjał międzysektorowej kooperacji.

- Współdziałeniem w procesie tworzenia, a przede wszystkim już po uruchomieniu żywo zainteresowani byli przedstawiciele: Partnerstwa lokalnego, biznesu (agroturystyka, właciciele koni, hotelarze), proboszcz parafii, przedstawiciele GOPS i wydziału oświaty gminy.
-

Grupa(y) docelowa(e)

- środowiska osób niepełnosprawnych, ich rodzin oraz samorząd lokalny,
- instytucje/organizacje ze sfery społecznej i biznesu.
- inne grupy osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją społeczną: bezrobotnych, seniorów itp.

Problem do rozwiązania

- Strategicznym zagadnieniem jest sposób rozwiązywania problemów społecznych dotyczących grup wykluczonych społecznie oraz metoda organizowania przez samorząd lokalny wsparcia dla tych grup w formie lokalnego systemu usług społecznych opartych o aktywizację zainteresowanego środowiska wykluczonego społecznie

Dlaczego niepełnosprawni ?

- środowisko osób niepełnosprawnych jest najbardziej liczną grupą zagrożoną wykluczeniem społecznym, występuje w każdej polskiej gminie mniej więcej w takim samym natężeniu,
- środowisko to grupuje osoby i rodziny o różnorodnym statusie majatkowym, społecznym, wykształceniu, uniemożliwa to proste utożsamienie go z stereotypowo rozumianą „patologią“,

Dlaczego niepełnosprawni?

- problemy osób niepełnosprawnych mocno angażują rodziny, co powoduje że „siła rażenia“ tego problemu obejmuje bardzo liczną grupę, także jedynie pośrednio dotkniętą tym zajwiskiem,
- osoby niepełnosprawne są obok bezrobotnych podstawową grupą do której kierowana jest ustawowo spółdzielczość socjalna (szerzej ekonomia społeczna),

Dlaczego niepełnosprawni?

- niewystarczające i rozproszone wsparcie,
- brak systemowości w podejściu do problemu, (od wieku dziecięcego, po dorosłość i starość; od okresu przedszkola nauki poprzez pracę do wieku „emerytalnego“ itd.),
- zbyt mała rola rodzin osób niepełnosprawnych w kreowaniu i dostarczaniu usług (lub odwrotnie pozostawienie ich samych sobie),

Dlaczego niepełnosprawni?

- słabe zorganizowanie środowiska osób niepełnosprawnych (lub innych grup wykluczonych) w gminach wiejskich,
- w przypadku istnienia organizacji pozarządowej zbyt częste ograniczenie do jednego etapu życia (odrębnie organizacja rodzin dzieci i dorosłych), a także ich ustawienie w pozycji „proszącej‘, a nie partnerskiej i współdecydującej,
- niestabilność finansowa poszczególnych przedsięwzięć dla osób wykluczonych (CIS, KIS, WTZ, spółdzielnie socjalne osób fizycznych) spowodowane jednym źródłem finansowania,

Zmiana (1)

- łączne wykorzystanie potencjału samorządu lokalnego, środowiska osób wykluczonych (niepełnosprawnych), a także środowiska lokalnego,
- mechanizm wspólnej realizacji usług (interwencji) społecznej przez samorząd lokalny i organizacje pozarządowe
- świadczenie usług społecznych poprzez, dla i w oparciu o aktywizację środowiska dotkniętego problemem,

Zmiana (2)

- stworzenie platfomy do integracji usług społecznych dla jednej grupy (od wieku dziecięcego po starość jeśli chodzi o niepełnosprawność), ale też tworzenie przestrzeni do łączenia usług społecznych dla różnych grup w tym samym podmiocie,
- możliwość ekonomizacji świadczenia usługi społecznej (w formie świadczonej przez OPS nie ma takiej możliwości),

Zmiana (3)

- oferta usługowa komercyjna skierowana do mieszkańców Płocka, którzy są zainteresowani wszechstronnymi usługami socjalno-edukacyjno-rekreacyjnymi w przyjaznym (niedaleko położonym) środowisku,
- integracja starych i nowych mieszkańców (nowi będą mogli korzystać z usług w miejscu zamieszkania, a nie pracy, w związku z tym nie będzie ono już wyłącznie sypialnią

W efekcie

- W proponowanej gminie pilotażowej (Słupno) powstanie spółdzielnia, która stworzy/zintegruje realizację następujących przedsięwzięć związanych z osobami niepełnosprawnymi, ale nie tylko:

świetlica/klub dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, środowiskowy dom samopomocy, dowóz niepełnosprawnych, warsztaty terapii zajęciowej, centrum integracji społecznej, dom pomocy społecznej, informacja dla osób niepełnosprawnych, wsparcie grup samopomocowych, bank czasu, centrum wolontariatu.

Wizja - marzenie

- Koncepcja zakłada, że CUŚ będzie zarządzał także basenem (centrum wypoczynkowo-sportowo-rehabilitacyjnym), po wybudowaniu go przez gminę (nie będzie powoływana odrębna instytucja samorządowa).

Innowacja (1)

- (CUŚ) utworzony będzie w formule spółdzielni socjalnej osób prawnych założonej przez samorząd lokalny i organizację pozarządową.
- polega na nowym zorganizowaniu/przeorganizowaniu realizacji usług społecznych w gminie wiejskiej lub małomiasteczkowej (szczególnie położonej na obrzeżach miasta), kierowanych do określonego środowiska zagrożonego wykluczeniem społecznym (z czasem wielu środowisk).

Kluczowe elementy koncepcji (1)

- uaktywnnienie określonego środowiska społecznego wokół ich potrzeb (zdefiniowania, wizji zmiany sytuacji), jego efektem będzie utworzenie (czasami wzmocnienie/poszerzenie istniejącej) organizacji pozarządowej, rzeczywistego i wiarygodnego partnera samorządu lokalnego w powołaniu spółdzielni socjalnej,

Kluczowe elementy koncepcji (2)

- dążenie do kompleksowego podejścia poprzez zintegrowanie wielu dotychczas odrębnie traktowanych/dostarczanych usług (dla różnych grup wiekowych, typów problemów),

Kluczowe elementy koncepcji(3)

- zatrudnienie w realizacji usług osób z danego „wykluczonego“ środowiska,
- *Włączenie w realizację usług dorosłych niepełnosprawnych w tym niepełnosprawnych intelektualnie. Zarówno w prostych pracach „porządkowych“ jak i w opiece (dorośli niepełnosprawni towarzyszący w zabawie dzieciom niepełnosprawnym – przy wsparciu pedagogów) czy doradztwie (rodzice lub sami niepełnosprawni mają unikalną wiedzę społeczną, której nie posiadają profesjonaliści*).

Kluczowe elementy koncepcji (4)

- Wspólne kreowanie i prowadzenie serwisu usług przez samorząd lokalny i organizację pozarządową zapewniające stabilizację przedsięwzięcia (samorząd), jego uspołecznienie (organizacja pozarządowa) oraz ekomiczną efektywność (gospodarcza formuła spółdzielcza).

Kluczowe elementy koncepcji (5)

- Powiązanie świadczenia usług społecznych w gminie z ofertą edukacyjną (staże, praktyki, wizyty studyjne) dla studentów uczelni wyższych i pracowników doskonalących swoje kompetencje z obszaru subregionu.

Kluczowe elementy koncepcji (6)

- Oparcie kadry realizującej usługi o pracę zespołu profesjonalistów, wolontariuszy, a praktykantów/stażystów ze znaczącym udziałem samych wykluczonych. Zintegrowanie ich pracy z pracą świadczoną w mechanźmie samopomocowym.

Kluczowe elementy koncepcji (7)

- Złączenie w ramach spółdzielni form usług już utrwalonych w praktyce społecznej (znanych i mających stabilne źródła finansowania) z przedsięwzięciami nowatorskimi, nie posiadającymi doświadczenia i pewnych źródeł utrzymania

Kluczowe elementy koncepcji (8)

- Przygotowanie i świadczenie usług na rzecz mieszkańców innych, ościennych gmin i najbliższego miasta (usługi kontraktowane lub świadczone komercyjnie).

- Silne zakorzenienie CUŚ w działaniach prorozwojowych społeczności lokalnej i gminy.

Elementy koncepcji (9)

- Stworzenie w ramach oferty usługowej miejsca spotkania,informacji, edukacji gdzie przenikałby się różne grupy zaangażowanych w spółdzielnię osób, grup.
- *W proponowanym rozwiązaniu byłby to Klub środowiskowy będący centrum informacyjnym o usługach i miejscem spotkań (ludzi w różny sposób zainteresowanych problematyką: włąściciele ośrodków wypoczynkowo-rehabilitacyjnych, stadnin koni, kwater agroturystycznych, firmy transportowe, przedstawiciele Kościoła, innych organizacji pozarządowych)*

Etapy wdrażania (1)

1. Wyłonienie grupy inicjatywnej (reprezentacji danego środowiska osób wykluczonych oraz zainteresowanie projektem samorządu lokanego.
2. Powstaje koncepcja merytoryczna zintegrowanego zestawu usług środowiskowych dla określonego grupy osób wykluczonych
3. Zawiązanie organizacji pozarządowej reprezentujacej dane środowisko osób wykluczonych społecznie i włączenie do strategii rozwiązywania problemów społecznych koncepcji/programu usług środowiskowych opartych o powołanie spółdzielni osób prawnych.

Etapy wdrażania (2)

4. Utworzenie Spółdzielni socjalnej „Centrum Usług środowiskowych“.

5. Spółdzielnia CUŚ uruchamia pierwszy zestaw usług.

Rekomendowany w projekcie zestaw składa się z trzech elementów:

- sprawdzonej formy usług „przejętej“ przez spółdzielnię (np. Środowiskowy dom samopomocy lub warsztat terapii zajęciowej),
- nowa usługa(i), których potrzeba zopstała ujawniona w trakcie diagnozy (np. świetlica, przedszkole integracyjne),
- usługa/przedsięwzięcie integrująco-rozwojowe ukierunkowane na pobudzenie/właczenie społeczności loklanej (np. klub środowiskowy zajmujący sie wolontariatem, bankiem czasu, informacją, edukacja itp.).

Etapy wdrażania (3)

6. Stworzenie oferty edukacyjnej (staże i praktyki dla studentów oraz pracowników) i usługowej (podpisanie umów na świadczenie usług dla mieszkańców inny ościennych gmin, usługi komercyjne) dla subregionu i miasta

7. Dalsze rozszerzanie palety usług i przedsięwzięć, monitorowanie ich jakości.

8. Rozpoczęcie prac z kolejnyjm środowiskiem wykluczonych (od diagnozy po konkretne usługi).

Wymiar zatrudnieniowy (1)

- w ramach pierwszego etapu funkcjonowania Spółdzielni socjalnej CUŚ zostanie zatrudnionych min. 5 osób wykluczonych: 2 osoby w Środowiskowym Domu Samopomocy, 2 w świetlicy i 1 w klubie. W tej grupie przewidujemy, ze dwie z nich to będą osoby niepełnosprawne intelektualnie (jedna ŚDS i jedna w świetlicy).
- Znacznie większa grupa będzie pracować wolontarystycznie przez co stopniowo będzie nabywała kompetencji (umiejętności, doświadczenia, pewności, odpowiedzialności) niezbędnych do pracy zawodowej. Z tej grupy ‚wychowanków" będą rekrutowali się pracownicy do kolejnych przedsięwzięć usługowych CUŚ.
- Razem CUŚ zatrudniać bedzie w pierwszym etapie – jak szacujemy – 16-18 osób (10-12 przeliczeniowych etatów) w różnych formach zatrudnienia (umowa o dzieło, zlecenie, etat) oraz ok. 20 wolotariuszy. Podział kadry na poszczególne "usługi" będzie następujący: ŚDS - 7 , Świetlica – 5, Klub – 2, administracja 2 .

Wymiar zatrudnieniowy - finanse(2)

- dotacja na prowadzenie ŚDS
- Środki z projektu 7.2.2. Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzkim zakładających sfinansowanie kosztów zatrudnia w spółdzielni socjalnej osób prawnych do 20.000 zł. na każdego zatrudnionego. W przypadku zatrudnienia wymaganych pięciu pracowników kwota ta wyniosłaby do 100.000 zł.
- zrefundowanie ze środków Funduszu Pracy, kosztów utworzenia lub doposażenia stanowiska pracy dla osoby bezrobotnej do (obecnie) kwoty 20.196,6 zł.. Spółdzielnia musiałaby w tym przypadku działać co najmniej sześć miesięcy i samemu sfinansować koszty wyposażenia miejsc pracy, refundując je następnie z Funduszu Pracy.
- komercyjna działaność usługowa (organizacja szkoleń, praktyk i wizyt studyjnych),
- granty w projektach konkursowych dla organizacji pozarządowych (spóldzielnia socjalna może z nich korzystać)

Wymiar instytucjonalny (1)

- Przewidywanyw pierwszym etapie funkcjonowania budżet CUŚ wynosić będzie ok. 800 tyś zł (400 tyś. zł. – ŚdS, 200 tyś, Świetlica, 100 tyś. zł. Klub, 100 tyś. zł. administracja).

- Obok przejętego lokalu i wyposażenia ŚDS konieczne bedą nowe odpowiednio wyposażone pomieszczenia na świetlicę i klub . szacujemy, że ich przygotowanie oznaczało będzie wydanie kwoty ok. 100 tyś zł.

- Do tego dochodzą środki na bieżace funkcjonowanie/eksploatacja ok. 120 tyś. zł. rocznie.

Wymiar instytucjonalny - finanse (2)

- dotychczasowa dotacja przeznaczonej na sfinansowanie ŚDS oraz przejety lokal i wyposażenie
- pomostowe wsparcie finansowego (jako bezzwrotna pomoc kapitałowa przyznawana w formie comiesięcznej dotacji w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia obowiązującego na dzień wypłacenia środków finansowych), w ramach projektu 7.7.2. Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (12 mięsięcy) – ok. 100 tyś. zł.
- granty konkursowe (dla organizacji pozarządowych),
- komercyjna działaność usługowa (organizacja szkoleń, praktyk i wizyt studyjnych),
- wpłaty sponsorów biznesowych.

Zapewnienie trwałości (1)

- Spółdzielnia Socjalna CUŚ jest współzawiązana przez samorząd lokalny, co powoduje, że ma ona charakter publiczny i trwały zarówno jeśli chodzi zakorzenienie formalno-prawne, stabilność ekonomiczą jak i wizerunek.

Zapewnienie trwałości (2)

- Przewidywane kompleksowe podejście CUŚ wyrażające sie choćby objęciem usługami osób niepełnosprawnych od dzieciństwa po wiek seniorski tworzy dla skupionych wokół tego przedsięwzięcia osób poczucie bezpieczeństwa. Nie muszą kończyć współpracy z chwilą kiedy ich dzieci stają sie starsze, zainwestowana energia procentuje, można w sposób naturalny przejść do kolejnego etapu korzystania i (współ)kreowania ważnych dla nich usług.

Zapewnienie trwałości (3)

- powiązanie usług społecznych opartych o szeroko pojęte mechanimy dofinansowania budżetowego (budżet lokalny, państwowy, fundusze dla niepełnosprawnych itp.) z źródłami przychodów o charakterze komercyjnym mieszkańców „z miasta“ lub „przyjezdnych“.

Zapewnienie trwałości (4)

- dyfersyfikacja źródeł przychodów, wielość realizowanych przedsięwzięć, elastyczność rozwiązań (można szybko otworzyć kolejną ścieżkę usługową dla innego potrzebującego środowiska) i realizowanych usług

Zapewnienie trwałości (5)

- różnorodność usług: od socjalnych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych przez rekreacyjne, po edukacyjne i transportowe.
- różnorodność grup odbiorców/klientów od osób bez wykształcenia, niepełnosprawnych intelektualnie po studentów i kadrę akademicką.
- elastyczność i efektywność w reagowaniu na potrzeby zmiennego rynku przy wykorzystaniu potencjału lokalnej subregionalnej społeczności.

Trzy fundamenty

1. silne zakorzenienie w środowiskach osób wykluczonych (ich potrzebach, determinacji, zaangażowaniu rodzin, grup wsparcia),

2. atrakcyjna oferta dla profesjonalistów (spółdzielnia ma być ośrodkiem unikalnych rozwiązań, wiedzy, ma stwarzać szansę na karierę zawodową, a więc warto w nią zainwetować cały swój potencjał zawodowo-społeczny).

3. CUŚ jako ośrodek integrujący społeczność lokalną („przyjezdnych“ i „miejscowych“) oraz czynnik rozwojowy (lepsza jakość życia, usługi na zewnątrz,)

Dziekuję za uwagę